

'Ik hoop van harte dat Opel open blijft, maar we moeten realistisch zijn'

Kris Peeters is somber over de toekomst van de werkgelegenheid, de Oosterweelverbinding en de staats hervorming

'Ik hoop van harte dat Opel open blijft, maar we moeten realistisch zijn'

Eind 2010 moet Vlaams minister-president Kris Peeters (CD&V) op de top van de Zuid-Amerikaanse berg Aconcagua staan, 6.692 meter hoog. Ook de rest van het jaar lijkt een klim vol obstakels te worden: de dreigende sluiting van Opel Antwerpen, de mogelijke vernietiging van de Oosterweelverbinding door de Raad van State, de werkloosheidscijfers. 'Ik kan alleen maar hopen op een happy end.'

Door Walter Pauli en Tine Peeters

Het jaar is begonnen met steenkoude vooruitzichten voor Vlaanderen. Fons Leroy, de grote baas van VDAB, voorspelt dat 2010 het jaar wordt met de grootste werkloosheid ooit. Vrolijk nieuwjaar, minister-president.

"De recessie is voorbij, de crisis nog niet. Dit moet het jaar van de actie en de verandering worden. We moeten alles uit de kast halen voor de werkgelegenheid en de transformatie van de economie. Wie beweert dat zoiets op een paar weken tijd kan, weet niet waarover hij spreekt of doet aan plat populisme."

"We hebben tijd nodig, maar we mogen niet treuzelen. We hebben Vlaanderen In Actie, de Staten-Generaal van de Industrie, het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP). De regering kan alleen maar zorgen voor de juiste omkadering, de bedrijven moeten de transformatie realiseren. In Duitsland, in Nederland, overal proberen regeringen hetzelfde. Wie het snelst reageert, zal het halen."

Zal u het halen in het dossier-Opel?

"Deze maand moet er eindelijk duidelijkheid komen in dat dossier. Toen we eraan begonnen, was het absoluut niet zeker of we deze strijd konden winnen. Maar dat mocht geen reden zijn om het gevecht niet aan te gaan. De Vlaamse regering kon echt niet aan de kant blijven staan. Samen met de vakbonden en het Antwerps management hebben wij een heel jaar schouder aan schouder voor de fabriek gevochten. Weinig minister-presidenten zullen dat kunnen zeggen. Stel dat de fabriek sluit, dan zal men waarschijnlijk klagen: 'Die Peeters heeft zich kwaad gemaakt, maar hij heeft het niet kunnen oplossen'. Het zij zo."

"Ja, ik loop van hot naar her, van Bayer naar DHL, en moei mij met de toekomst van onze bedrijven. In deze moeilijke tijden is dat mijn verdomde plicht. Wat moet een minister-president anders doen? In zijn luie stoel zitten in zijn zonnig bureau en wachten tot de crisis vanzelf overwaait?"

Kan de conclusie aan het einde van deze maand ook zijn: 'Maar goed dat we Peeters hadden, dat hij heeft gestreden en Opel Antwerpen open blijft'?

"Ik hoop het van harte, maar ik ben realistisch. De tegenstand is echt enorm. Zolang de fabriek open is, is ze niet gesloten. Aan die gevleugelde woorden moeten we ons optrekken. Ik kan alleen maar vaststellen dat Merkel en Poetin ook voor schut gezet zijn door de raad van bestuur van GM in Detroit. Laten we hopen dat dit verhaal een happy end krijgt."

Volgens de oppositie wegen uw anticrisismaatregelen veel te licht. Patricia Ceysens, de gewezen minister van Economie, noemt uw WIP (werkgelegenheids- en investeringsplan) 'een whiplash'.

"(monkelend) Een leuke slagzin, ik vermoed dat er lang is over nagedacht. De oppositie hekelte onze plannen omdat ze niet nieuw zouden zijn. Godzijdank, zou ik zeggen. Met nieuwe maatregelen zou het onmogelijk zijn om de werkloosheid morgen al aan te pakken. Ons relanceplan heeft hout gesneden, nu zijn we samen met de sociale partners overgeschakeld naar een meer duurzaam plan. We mogen ons echt geen illusies maken: de crisis op de arbeidsmarkt zal dit jaar pas echt toeslaan."

Botst u niet voortdurend op de grenzen van de macht van uw regering?

"Ik moet mijn bevoegdheden maximaal invullen. Ik heb enkele kaarten in handen, en daar moet ik mee spelen. Ik zou achterover kunnen leunen tot alle bevoegdheden geregionaliseerd zijn, tot ik het hele pak kaarten in handen heb, maar dat zou dom zijn."

Premier Yves Leterme heeft u nu gevraagd om samen te wiezen: leve het 'samenwerkingsfederalisme'.

"Dat samenwerkingsfederalisme zal tweerichtingsverkeer moeten zijn. Voor Vlaanderen is de logistiek ontzettend belangrijk, dus moet de federale regering de douanewetgeving aanpassen, conform aan onze eisen. Zo kan ik nog tien andere dossiers geven die voor ons prioritair zijn en die de federale regering best deblokkeert."

"Als de federale Justitieminister gevangnissen wil bouwen, zal de Vlaamse overheid er alles aan doen om dat

mee te realiseren. Wij zullen ervoor zorgen dat in Vlaanderen zo snel mogelijk gevangeniscomplexen kunnen worden gebouwd."

"Vergis u niet, de staatshervorming blijft essentieel, ook voor mijn partij. Alleen ben ik niet diegene die zijn leeuwenvlag in de grond zal steken, de onafhankelijkheid van Vlaanderen zal uitroepen en zal vinden dat daardoor alles beter gaat. We moeten de dialoog en het debat aangaan met de Franstaligen, maar we moeten niet naïef zijn, zoals bij de gemeenschapsdialoog. Voor ik aan tafel schuif, wil ik weten of de tegenpartij de bereidheid heeft en de noodzaak ziet om tot die staatshervorming te komen."

"Ik doe een oproep aan de Franstaligen: ik wil morgen de gesprekken starten, maar wel met een tegenpartij die wil landen en die op de belangrijke domeinen, zoals de arbeidsmarkt en de financieringswet, tot een oplossing wil komen. Op dit moment heb ik daar te weinig garanties voor."

Di Rupo moet u het signaal geven dat het hem menens is?

"Ja. Ik zal hem geruststellen: de Maddensdoctrine is niet de doctrine van deze Vlaamse regering. Sommigen wil ons dat wel toedichten, sommigen verwijten ons een verrottingsstrategie, maar zo is deze regering niet. Ik wil wel duidelijk zeggen dat wij niet opnieuw een rondje staatshervorming gaan doen zonder het engagement van de Franstaligen. Het zal niet volstaan om even te komen kijken en weer op te stappen als het hen niet aanstaat, zoals de vorige keer. Dat scenario moet zich echt niet meer herhalen. Hoe langer het duurt, hoe nefaster dit dossier zal evolueren."

"De aanpak van de crisis is absoluut noodzakelijk, maar mag geen reden zijn om de staatshervorming naar de Griekse kalender te verwijzen. Het omgekeerde geldt ook: het is niet omdat de staatshervorming op tafel komt, dat we de crisis uit het oog moeten verliezen."

U kunt de Maddensdoctrine wel afzweren, het blijft wel de leidraad van de N-VA, uw vroegere kartelgenoot en nu uw coalitiepartner. De Wever en co passen die strategie met genoegen toe, binnen en buiten de regering.

"U alludeert op het belangenconflict dat we hebben moeten invoeren tegen de maatregelen van federaal vicepremier JoÏlle Milquet (CDH). Dat was geen verrottingsstrategie. De federale regering wou maatregelen nemen die haaks stonden op wat de Vlaamse arbeidsmarkt nodig heeft. Wij konden niet anders dan reageren. (fijntjes) In de toekomst zal de federale regering, als de regio een ander beleid voert, toch even moeten nakijken of ze die federale maatregel wel onverkort moet doorvoeren. Met de uitgestoken hand van Leterme reken ik erop dat we niet meer in een gelijkaardige situatie zullen belanden."

Ironisch genoeg zou de bankencrisis de staatshervorming wel eens kunnen vooruithelpen: door de grotere budgettaire problemen wordt de nood aan een nieuwe financieringswet urgenter.

"De financieringswet moet inderdaad echt aangepast worden. Er moet meer fiscale autonomie komen, en meer responsabilisering van alle overheden voor het gevoerde beleid. Als niemand daaraan wil beginnen, is er een probleem. Vorig jaar heeft federaal Begrotingsminister Guy Vanhengel een voorstel gedaan voor het stabiliteitsprogramma. Daarin stond dat wij ons surplus in 2010 opzij moeten zetten, maar daar kan ik niet mee akkoord gaan. Wij doen al serieuze inspanningen voor de nv België, wij streven naar een budgettair evenwicht in 2011. Geen enkele andere regering zit op die tijdshorizon. Wij gaan dus geen middelen blokkeren, tenzij iedereen ineens dezelfde inspanningen levert als wij en naar een evenwicht gaat in 2011."

U blijft verkondigen dat de staatshervorming essentieel is voor uw partij, maar de toon is wel anders. Omdat u niet meer opgejaagd wordt door N-VA?

"U heb mij in het verleden niet kunnen betrappen op provocaties of straffe uitspraken. Ik doe aan pragmatische wijsheid, heb altijd gezegd dat ik de staatshervorming zakelijk wil houden, met respect voor mijn gesprekspartner, zonder opjuttende of emotionele taal. Maar het moet deze keer wel efficiënt gebeuren. Zonder vergaderingen van uren en dagen die nergens toe leiden."

Voor B-H-V moet er tegen Pasen een oplossing zijn. Heeft u opzettelijk Geert Bourgeois tot minister van de Vlaamse Rand gemaakt? Om duidelijk te maken aan de Franstaligen dat er geen gemarchandeerd mogelijk is over de Vlaamse rand of de Franstalige burgemeesters?

"Onze visie over B-H-V is zeker niet veranderd, ook niet wat de drie burgemeesters betreft. We moeten vanuit de Vlaamse regering duidelijke taal spreken over de Rand. Ik ga ervan uit dat het federaal niveau en het Franstalige landsgedeelte de zaken juist zullen inschatten en niet overal een acte de guerre in zien. De zaak van de burgemeesters is immers een juridisch dossier, en het moet dat ook blijven."

De liberalen zijn ervan overtuigd dat het enige bindmiddel van uw coalitie een aversie tegen hun partij is.

"Ik heb geen externe vijand nodig om de cohesie in mijn ploeg te behouden en te versterken. Dit is wel een jonge voetbalploeg, de passen zijn nog niet volledig correct. In 2014 zullen wij blindelings naar elkaar passen kunnen geven en scoren. Alleen vraagt dat nu nog wat oefening, wat gewenning."

Is uw ploeg genoeg geroedeerd om een oplossing te vinden voor de BAM? Daar dient een mogelijke vernietiging door de Raad van State zich aan als een gigantisch struikelblok.

"Als de Raad van State de Oosterweelverbinding negatief beoordeelt, dreigen alle plannen voor de mobiliteit in Antwerpen in het water te vallen. Dan gaan we naar een rampscenario waarbij er niet alleen flinke vertraging voor

de mobiliteitsplannen dreigt. Ik vrees dan ook voor zwartepietspelletjes in de politiek. Ik denk ook dat er dan schadeclaims zullen komen van de bedrijven die aangetrokken waren voor de bouw van Lange Wapper en de Oosterweelverbinding."

"Het arrest van de Raad van State zal doorslaggevend zijn voor de timing Ën de oplossing van dit dossier. De oppositie zegt dat ik een volksraadpleging moet houden, een nooddecreet moet uitvaardigen Ën moet zorgen dat inzake het dossier morgen wordt beslist. Ik wil wel hoor, maar een beslissing nemen voor de Raad van State is onbezonnen en onverantwoord."

Heeft de regering wel voldoende samenhang om dat dossier tot een goed einde te brengen? Het lijkt erop dat N-VA en sp.a elkaar voortdurend in de haren vliegen.

"Die perceptie is er, ik kan ze alleen maar weerleggen door in consensus belangrijke beslissingen te nemen."

De Vlaamse begroting sloot 2009 af met een tekort dat 200 miljoen hoger lag dan verwacht. Minister Muyters (N-VA) schoof de schuld daarvoor af op de vorige regering en op het gebrek aan een extra begrotingscontrole.

"We hadden inderdaad, toen de crisis zich duidelijk aftekende, nog een begrotingscontrole moeten houden. Daar is over gesproken, maar door de verkiezingen was het politiek niet haalbaar. Als de verkiezingen aan de einder verschijnen, kan je geen begrotingscontrole houden. De kans dat je daar uit raakt, zeker als je moet aanwijzen, is zeer klein. Het heeft wel geen zin dat de huidige Begrotingsminister uithaalt naar de vorige, en de vorige naar de huidige. De overschrijding van de tekortnorm is spijtig, maar niet dramatisch. Het geld is goed besteed, voor de Vlamingen en voor de bedrijven."

In de vorige legislatuur was het Vlaams parlement een voorbeeld van consensus, zelfs van apathie. Vlaams parlementsvoorzitter Jan Peumans stookt de boel nu wat op en zet de parlementsleden aan om hun retorisch talent wat meer te ontwikkelen.

"De parlementsvoorzitter is de scheidsrechter van het parlement. Hij moet het debat tot een goede wedstrijd maken, hij moet niet de vedette zijn. Ik ben wel filosofisch doordrongen van het nut van een stevig debat, ben altijd zeer benieuwd naar de kritiek op mijn beslissingen. De steekhoudende argumenten neem ik over, al zal ik dat niet aan de grote klok hangen. Het is wel zo dat ik hou van een goed debat. (grijnst) Of dat altijd het geval is in het Vlaams parlement, betwijfel ik."

Ex-ministers als Dirk Van Mechelen, Patricia Ceysens, Bert Anciaux, zelfs Frank Vandenbroucke, deden de vorige dagen allemaal hun zegje over het beleid van de nieuwe regering. Ongewoon, maar de drang was te groot.

"Het is een wijze traditie dat een gewezen minister een sabbatjaar neemt. Helaas wordt ze niet meer toegepast. Geert Bourgeois heeft die traditie doorbroken, nu volgen de liberale ex-ministers zijn voorbeeld. Zij moeten toch aanvoelen dat het weinig geloofwaardig is om zes maanden na hun ministerschap oppositie te voeren? Patricia Ceysens kloeg in het vragenuurtje over een gebrek aan middelen voor innovatie. Haar opvolgster repliceerde dat het budget voor innovatie tijdens haar ministerschap met amper 0,016 procent was toegenomen. Dan sta je daar toch volledig zonder wapens?"

Intussen klaagt Piet Van Roe, de interim-gedelegeerd bestuurder van de VRT, dat hij geen politieke vrienden heeft.

"De VRT heeft de Vlaamse regering als vriend. Het is spijtig dat er op korte tijd weer een nieuwe gedelegeerd bestuurder gevonden moest worden. Ik had het liever anders gehad. De regering heeft haar verantwoordelijkheid genomen en vriend en vijand verbaasd door de snelheid waarmee ze het ontslag bekrachtigd heeft. Ook dat bewijst de cohesie van deze ploeg."

"In de volgende weken zullen de politieke partijen de leden van de raad van bestuur aanduiden. Dat mogen geen bloempotten zijn, die mensen mogen daar niet zitten om enkel de instructies van hun partij te debiteren en het verloop van de vergadering te noteren. Daar zal ik persoonlijk op toezien. Als men dat als politieke inmenging ziet, dan breekt mijn... Hoe zeg je dat?"

Zakt mijn broek af?

(hilariteit alom)